

Gela gólja avagy a rézeleje

Már évek óta (5–10 évről lehet szó) nem álmodom. Ha netán mégis, akkor kizárólag kicsinyes, vacak dolgokkal kínlódom, jelentéktelen, nyálas figurákkal bajlódom, birkózom. Ez a kínlódás, bajlódás, birkózás olykor már elalvás előtt kezdetét veszi, s előre tudom, majd álmomban is ez a mind kínosabb, szürkeségében, pitiségében mind kínosabb, mind szörnyűbb, mind életveszélyesebb kínlódás, bajlódás, birkózás fog folytatódni. Igen, valami életveszélyes mechanizmusról van szó; bátyám szíve álmában durrant szét... Előtte egy-két nappal meglátogattam, nyugodtnak tűnt, terveiről beszélt, arról a bizonyos fehér számról, amelyet meg szeretne venni, de én éreztem, benne történik valami, azok a semmis dolgok, főbiák, nyálas, piti figurák életére törnek. Keresni kezdtem orvosát, de elérhetetlen volt, valami ünnepségen vett részt, majd hazament és kikapcsolta telefonját, pedig el kellett volna mondanom neki, vigyázzon, azok a semmis dolgok valamiképpen egy életveszélyes mechanizmus-sá állnak, szerelődnek össze, ami szét fogja durrantani bátyám szívét... De mondom, képtelen voltam elérni orvosát, hiába bolyongtam, várakoztam soká a zentai kórház számomra ismeretlen, nagy épületében. Most azt tervezem, afféle fogadalomról van szó tulajdonképpen, megveszem azt a fehér szamarat, netán azzal átjárhatnék hozzá a másvilágra, s ha nagy távolságokon bolyong, akár ott is hagyhatom neki...

Mindennek ellenére nemrég mégis az történt, megálmodtam egyik ún. tematikus írástomat. Amelyet a következő nap kellett volna leadnom, ám képtelen voltam megírni.

A fociról kellett volna írnom. Mondtam, nincsen ötletem, nincsen témám. Noha, igaz, egy ötlet, egy téma mint-ha sejlett volna, de ahhoz valahogy nem volt idő, nem volt elég erőm se, ugyanis azt végtelenül hosszú valaminek képzeltem el, végtelenül hosszú valami leírásához pedig, gondoltam, végtelenül hosszú időre lenne szükség, végtelenül hosszú időm pedig nem volt, végtelenül hosszú időm pedig nincs, sőt, mind kevesebb időm volt, mind kevesebb időm van immár úgy általában is...

De, szerencsémre, mint mondtam, megálmodtam egy másik történetet. Egy teljesen más, kerek kis történetet, amit reggel szépen leírtam, egy gombnyomással elküldtem. (Csak mellesleg említem, nagy meglepetésemre, a könyvnyi folyóiratszámot éppen az én írással kezdte a szerkesztő, noha akkor sem sértődtem volna meg, ha azt mondja, ne haragudjak, de nem erről szól a dolog, nem ez a téma, illetve akkor sem sértődtem volna meg, ha azt mondja, kissé igényesebb írásra számítottak tőlem, ne haragudjak, ezt a kis szöveget most inkább nem közölnék stb.)

Ám, különös mód, attól a pillanattól, gombnyomástól, máris az a másik – végtelen – történet kezdett működni, foglalkoztatni. Gyerekkorunk focistáját, Gelát gondoltam volt ugyanis leírni.

A gela egy felénk használatos szó, gyakran mondjuk, ne kínlódj, ne nyüglődj, ne vonakodj helyett például azt, hogy ne geláskodj, mármint, hogy akkor se vonakodj,

ha valami életveszélyes dologba kell beleavatkoznod, emlékszem, édesanyám nekem is sokszor mondta, hogy ne geláskodjak, igaz még sosem néztem utána, csak most nyúltam ki a könyvespolc felé a Czuczor–Fogarasiért, ahogyan ismételtetni kezdtem hősöm nevét.

De nem sokra jutottam: GEL (elvont gyök, gelegonya, geleszta, a héber alapján forgás, hengerlés, rokon a gal gyökkel is, mely aláhajlást vagy hajladozást jelent), GELEBÓGYI, GELEHES, GELET (az ólom salakja, máz), GELIM (a *cumulus* rokona), GELLA (csomóba kötött birkabőrök, ködmön)...

Gela. Igen, őt gondoltam volt leírni.

Gelát, ahogyan felugrik fejelni.

Jóllehet Gela sosem ugrott fel, sosem fejtelt. Sosem. Mert Gela: félt. Gela félt fejelni. Gelának ugyanis nem volt szabad fejelnie. Ferde volt a nyaka. Mivel valami kocsmai verekedés közben beletört egy késpenge. Illetve hát, a késpenge hegye. Egy fémcszilánk valójában. Mármint: a csigolyák közé. Gela nyakcsigolyái közé. Legalábbis mi, gyerekek így tudtuk.

És akkor, illetve hát most, mégis: felugrott. Gela felugrott. Hogy: fejeljen.

Mindenki tudta, kisvároskánk minden egyes lakója tudatában volt ennek, mármint hogy egyszer eljön ez a pillanat. Feltűnik az ideális labda. Amit nem lehet nem beadni. Amelyet nem lehet, még Gelának sem lehet, nem befejelni. A hálóba. Már ahogy elindul a labda, ahogyan leválik a Napról, a már gyengülő Napról, amelybe mármár bele lehet nézni, ha nem is lehet belenézni még, azt már tisztán lehet látni, ahogyan felbukkan mögüle, avagy leválik róla a labda, hogy az egy olyan labda, amit egyszerűen nem lehet befejelni.

Szépen, könnyedén, szellemesen adogatnak a fiúk, számomra akkor inkább már férfiak, érezni, jó akció lesz. Már akkor, alig hogy elválik, feltűnik, elindul a labda, elhallgatnak a drukkerek. Érzik, előre megérik, valami rendkívüli dolog fog történni.

És már látni is, ahogyan Úri leveszi, átadja x-nek, az tovább pöccinti y-nak, y pedig átvágja z-nek, z pedig szépen: Gela elé emeli. Fenn közben, a Nap magasságába érve, egy pillanatra eltűnik a labda. Gela felgyorsít. Harsog a fű a stoplik alatt. Mindenkinek eláll a lélegzete. A labda akkor ismét előtűnik, leválik a Naptól.

Gela elrugaszkozik. Fű, föld száll hátra. Csapkod, csatog nagy gatyája, mint esőben, viharban a zászló, a nemzetiszín lobogó. Emelkedik. Pontosan éreztük, mikor ér abba a magasságba, amikor már átlát az égett cseréptömbökből rakott, furcsa kerítés fölött, azt is tudtuk, abban a pillanatban mit láthat az Erzsébet-ligetben, mit a lonccal futtatott Vigadó díszei, mit a százéves fekete kőrís, a Csodafüldő csúcsán túl. Talán magát a Tisza lágy, zöld vonalát is. Sőt, valamit még azon is túl...

Gela, Úri és még néhány játékos a Kőrös-parton, a téglagyárnál laktak. Téglagyári munkások voltak. Az a bizonyos veszekedés is ott történt, az egyik Kőrös-parti kiskocsmában, közel a téglagyárhoz. Tehát az égett cseréptömbökből készült kerítéshez ilyen értelemben is

Maurits Ferenc grafikái

közük volt a játékosoknak. Nem csoda tehát, ha átláttak, túlláttak rajta. Egészen a Tiszáig. Martonostól Adorjánig, ugyanis városkánkat majdhogynem körülölelte a Tisza.

Gelának még csak egy kicsit kellett emelkednie. A játékosok is mind megmerednek. Az ellenfél is megmered. Nem értik ugyanis, miről van szó, mi történik. Egzaktul érezni, a labda eleve védhetetlen. De egy gól, egy biztosnak tűnő gól előtt sem szokott így megállni a pillanat. Nem fagy le hirtelen a kép. Igen, mintha lefagyott volna, jöllehet éppen, hogy nem, éppen felforrósodott a dolog: gól történt. Egy történés, egy intenzív történés lett valamiféleképpen borostyánkőbe zárva.

A madarak is elhallgattak. El a rigók, el az ökörszemek a loncban. Gela a labda magasságába ért. És itt történt az a valami, amit nem értettem. Itt vált végtelenné a dolog.

Semmit sem értettem. Még jó, hogy nem kezdtem bele a leírásába. Még dicsértem is magam. Bölcsességemet. Minden jel szerint, lassan, ha megkésve is, kezd benőni a fejem lágya. Hiszen legtöbbször belekezek, belevágok az ilyen leírhatatlan dolgok leírásába, s azután írásaim ilyen zátonyra futott kísérletekké lesznek, a lehetetlen buta megkíséretésévé. Tehát valójában nem is experimentummá, hanem valami obskurus kísértéssé... Valóban, semmit sem értettem. Hiszen én életem folyamán azután még, noha elkerültem szülővárosomból, szanaszét csatangoltam a világban: egyszer még, sok évre rá, láttam, saját szememmel láttam Gelát. Találkoztam vele. Gelával. Mintha oldalról, pontosabban alulról fel is pillantott volna rám. Gela. Tehát: még élt. És ha élt: akkor nem érte el a labdát. Nem fejelte be azt a gólt. Nem mozdult meg, nem vágta át a gerincvelőt az a pengedarab. Nem halt meg. Nem halt meg a labdával való találkozás pillanatában. Ami, ugye, minden jel szerint, lehetetlen. Hiszen: abszolút labda volt.

Igen, pontosan emlékszem: a téglagyár körül kerestem valakit. A kis, jellegzetes utcák, kis, jellegzetes, szegénységében mesés házaiba nyitogattam be, a kis jellegzetes udvarok mutatkoztak. Két-három jércével. Sehogyan sem találtam, akit kerestem. De az egyik ilyen jellegzetes, sivár kis udvarban: Gelát pillantottam meg. Valaki odajött hozzám, közölte velem, hol is találok meg azt az illetőt, akit keresek – és akkor, ott, hátul: Gela átment a nyári konyhából a kamrába. Menet közben, négy-öt lépésről volt csupán szó, még mintha felém is pillantott volna, úgy alulról, felfelé... És ami az egészben a legfontosabb, nyakát ugyanúgy, a csak rá jellemző módon tartotta. Ferdén. Tehát a pengedarab még akkor is ott lehetett a két csigolya között.

Végül is, nagy megdöbbenésemre, mint jeleztem is már, arra a felismerésre jutottam, noha én nem törekszem felismerésekre, én valóban nem törekszem, hogy ez a másik foci történet, mármint Gela gólja is: csak álom volt. Mint az, amelyiket elküldtem volt szerkesztő barátomnak. Álom, melyet ébren is mindig továbbálmodha-

tok. És álmodom is olykor. Ébren. Ahogyan közelednek egymás felé. Hogy a következő pillanatban majd ferde homlokán csattanjon, abszolút falsot kapva a nedvesen ragyogó labda. Hihetetlen, de azóta (mióta?!, kérdem, 10–20–30 éve talán, találgatom) még mindig nem szólaltak meg a madarak az Erzsébet-ligetben, nem a rigók, nem az ökörszemek a loncban. Semmit sem értek, jöllehet a labda és Gela feje egymás felé tart. Azonos jelentést kapnak. Mármint Gela és a Gól.

Később az is egyértelművé lett számomra, hogy az a másik jelenet, találkozás sem történt meg, legfeljebb csak álomban láthattam volna ismét Gelát. A zavaró csak az, hogy még barnasárga kutyájára is emlékszem, hirtelen be kellett csuknom a kaput, hogy ne kapja el a bokám.

Tehát, semmi felismerés. Talán valami sejtelve annak, hogy mindez ha nem az álom, akkor már a halál közegében, terében játszódik.

Ott áll

Most pedig, hogy a paradoxon csak fokozódjon, az álomról – *mint olyanról* – kellett volna itt felolvasnom nektek. És én továbbra sem álmodtam, mint ahogyan nem álmodom már 5–10 éve. Üresek, zápok álmaim. Ürességükben, zápságukban teljesen érdektelenek. Buta, megtörtént események kérdőzése. Mind kínosabb birkózás. Csak a csatagos párna, a halálverejték szaga emlékeztet rájuk hajnalonta. Tehát tagadó választ kellett adnom kedves barátomnak, aki utoljára, a Berli Sör Akadémián (Akademische Bierhalle), izgalmas új regényéről mesélt nekem (Mozart néger barátjáról, akit halála után kitömnék), tagadó választ, noha valóban nagyon megtisztelt felkérésével, meghívásával...

És ma, immár a lemondott szereplés utáni éjszaka, ismét: álmodtam. Mintha ismét megálmodtam volna... Mit? Nem tudom. Azt, ugyanazt a közeget, teret talán. Amely a labda és Gela ferde homloka között volt. Van. Megálmodtam szövegemet az álomról. Álomszövegemet.

A történet eleje mintha elveszett volna, akárha egy vásott szürke filmtekercsről, leszakították volna. Így azzal kezdődött, hogy valami szegényes vonaton gubbasztottam. Nekem csak szegényes, háború utáni, balkáni vonatokról van emlékem. Még gimnazista koromban is utaztam marhavagonban. Szovjetunióban és Romániában vonatozva is lényegében csak ez az élmény mélyült el bennem. A mai, nyugati és például japán vonatok tisztasága, pontossága számomra sokkot jelent, ha rajtuk kell utaznom, kiver a verejték, minden jel szerint nekem már nem adatik meg a másfajta vonat kényelme, a pontosság biztosította gondtalan nyugodtság...

Mintha ismertem volna azokat is, akikkel utaztam. Mindenkinek kopott volt a ruhája, piszkos a körme, keze. Amikor leszálltam, sokáig néztek utánam. Láttam vére-

szemükből, úgy búcsúznak tőlem, mint akit többé soha sem fognak látni. Mármint, hogy: az, ahol nekem kell leszállnom, a végső állomás. A vég maga. Noha azt is tudták, hogy még csak ezután kezdődik az út, a nem létező út neheze...

Utastársaim minden bizonnyal természetesnek vették, hogy egyszer mindenki elérkezik utolsó állomásához. És ott: szépen leszáll. Talán azért nem segítettek, azért nem akadályoztak meg, hogy leszálljak, azért nem kiáltoztak, sikoltoztak, azért nem őrjöngtek. Mintha csak cigarettát venni szálltam volna le. Vesz egy doboz cigarettát, gondolták. És majd felszáll valamelyik másik vagonba, vagy ha nem éri el, majd felszáll valamelyik másik vonatra, ha nem, akkor meg gyalog vagy éppen valami tutajon úszva folytatja. Ennyi.

Sivár volt az út, poros, koszos, lemart, felhasogatott, de az a hely, ahol leszálltam, ahová megérkeztem, sokkal kietlenebb volt, mint vártam. Szinte megütött. Senki. De úgy nem volt senki, hogy teljesen egyértelmű, itt sosem is volt, nem is lesz senki. Jóllehet éppen hogy valami furcsa kézimunka nyoma volt látható, éppen abban nyilvánult meg valamiféleképpen ez a sivárság, kilátástalanság.

Először is metsző, hideg szél fúj. Fújta a fákó, olvashatatlan hirdetés között sejlő, menetrendre és a várostérképre emlékeztető papírmaradványokat. Amelyek, mint mondtam, valami észbontó kézimunka eredményeként össze voltak ragasztgatva, vékony, homályos, egykor minden bizonnyal áttetsző, fóliával le voltak takarva. Az volt a különös, nem lehetett érteni, miért ez az észbontó munka, szorgalom, amikor már lehetetlen összeragasztgatni a menetrendet, térképet. Mivel kevés az, ami megmaradt. És teljesen összefüggéstelen. Nincs két érintkező eleme, pontja. Mégis, mintha éppen e szélben lebegő, csapkodó, elúszó, mert a vége teljesen elvékonyodott, összevissza ragasztgatott térkép alapján indultam volna tovább.

Pedig egyértelmű volt: nincs hová elindulni. Igen, talán a sivárságnak, a fagyos szélnek volt valami külön belső tere. És ez valahogy otthonos volt. Ifjúságom vad, balkáni terepére emlékeztetett valamiféleképpen, persze minden fogódzó nélkül.

Egyszer, emlékeztem, mintha emlékeztem volna, nem volt jegyem, és leszállítottak egy fagyos, balkáni kisvárosban. Valamint látott az ember kis állomásokat, városokat máshol is, amelyek látványától vacogni kezdett. Sírni. Ám azok, ehhez az állomáshoz, ürességhez viszonyítva, maguk voltak az élettel, meleg meghittséggel, boldogsággal teli fészkek.

Tudtam tehát, nincs semmi. Csak ez a semmi valahogy egy kietlen kisvárosra emlékeztet. Szürke kő, fagyos szürke por. Nem, még az sem. Utca. Még utca sem.

Minden bizonnyal egy: kétfenekű álomról volt szó. Mert az éjszaka másik részében erre a városkára emlékeztem. Noha csupán egyetlen dilemmáról, valamiféle, lényegében talán kellemesnek mondható illúzióról volt szó, nem tudom, fogalmam sincs.

Akkor – mikor? – mintha valami korcsmába kerültem volna. Mintha egész napos gyaloglásom, bolyongásom, fagyoskodásom után mégis találtam volna egy korcsmát. Egy világvégi csehót. Jóllehet, nem. Nem találtam. Csak talán átmelegíthetett a gondolat, hogy netán találhatnék. Hogy máris itt van: benyitok. És ott: egy-két ember. Meg...

Igen, meg erre emlékeztem. Hogy rendeltem. Illet-

ve, rendelnem kellett volna. Persze, pincér nem volt sehol.

Kávét lehetett kapni. Meg pálinkát. Persze, szükségtelen állandóan ismételnem, hogy: nem lehetett kapni se kávét, se pálinkát. Ám valami reflex, állati ösztön mégis bevetítette a dolgot az álom nem létező vásznára. Árnyékra árnyékok. Semmire semmit.

A probléma az volt, látni lehetett a szomszéd asztalnál lévő csésze és pohár maradékából, pedig se szomszéd asztal, se csésze, se pohár nem létezett: mind a kettőt emberi ürülekéből készítették.

Azt elfelejtettem mondani, hogy álmom e második része hosszabb volt, mint az első, noha éppen az, az előbbi, a rövidebb szólt a végtelenről, a végtelen végének végtelenjéről pontosabban. Jó volt arra emlékezni, hogy mégis mindig akad egy korcsma, a világ végén túl is akad egy csehó. Noha nem győzöm ismételnem, hogy nem volt, nem akadt.

Nem akad. Nem, semmi.

Tudom, valamikor mennyire tetszett nekem a kínaiak, de hát a mi parasztjaink életmódja is, ahol minden egy zárt körforgás része – magam is éltem így. Sőt, ott a trágya, melyre lapáttal minden 10–20 napon rádobják a reterát termését is, amely a tehének és a lovak istenien párolgó ürüleke, lepényei, citromai között, akár a macskáé... Miféle belső élete lehet ezeknek az embereknek, gondoltam gyerekkoromban, szemben a tehén, a ló istenien tágas, öblös, meleg belső életével – álmával! –, amely ilyen csodálatos lepényeket, citromokat kérődzik közben...

De itt másról volt szó. Az egyetlen valóságos valamiről. Amely persze nem volt. Még macska, macskaszar sem volt ebben a városban. Mert a város sem volt. És mégis, egyértelmű volt: abból, emberi ürülekéből csinálták a kávét és a pálinkát.

Álmomban sokáig nem tudtam választani, nem választottam, talán egyáltalán nem is választottam, noha természetesen inkább a pálinkához húztam, nemcsak azért, mert az valamiféleképpen mégis ki kellett, hogy legyen főzve, át kellett, hogy legyen párolva.

Igen, arról szólt az álom, hogy akkor ott, abban a nem létező korcsmában, csehóban ittam: életem (Istenem, miféle csökönyös ragaszkodás az Élethez!?) legjobb pálinkáját. Az tartotta, tartja bennem a mai napig a meleget. Meg az is jó volt, mintha jó lett volna, hogy az utcák, szemben az én mai utcáimmal, állandóan emelkedtek, a kő dühösen harapta a cipőt, minden lépésnél dühös véreb szájából kellett visszacibálni, emelkedtek, noha mindig visszavezettek a homályos fólia alatt lebegő foszlányokból ragasztott térképhez, amely immár egy pusztát mutatott. De az a lebegő foszlány is jó volt, mert akármilyen volt is, de mégis térkép volt, akárha valami fogódzó. Lehetett böngészni. Reménykedni, noha reménytelenül, hogy végül is kiböngészél valamit. Netán egy csenevész fát, düledező viskót. Ugrálva persze, mert különben megfagysz.

Valahogy jó volt látni, hogy legalább úgy vagyok, hogy nem vagyok. Hogy iszogatok magamban. Jóllehet mind cserepesebb ajakkal, üvegpapírként sűrűlő nyelvvel. Nyalni az üvegpapírost, smirglit, nyalni élő, egy holt ember élő, durva smirgliből képezett nyelvével. Nyalni a szürke port, a követ. Hegyi városka lehetett talán, ám valamiféleképpen mégis sivárabb az alföldi, az amerikai, az afrikai, az indiai, a szibériai városkáknál. Fájóbb a fájókisségeknél. És olyan jó volt, Istenem, mégis olyan

jó volt, hogy mintha létezett volna ez a kisváros. Ahol még csehó is van. És pálinkát lehet kapni ebben a metsző hidegben. Pálinkát ihatsz, mielőtt továbbindulnál. Pálinkát, ha netán visszatalálnál.

Talán már utaltam rá, álmodat később elmeséltem barátomnak, Misunak. Mindent elmesélek neki. Rajta próbálom ki a történeteket. Ha mesélés közben nem fordul le a székről, nem kezdi üvöltve tépni a haját, akkor jó, legalábbis tűrhető, a tűrhetőség határán mozog... Nagyon figyelmesen hallgatta. Mert nem volt benne irodalom, mondta aztán Kafka Feri, azért hallgatta. Utána némán ült soká. Már távozni akartam, jóllehet a mi valós, sima, üres, a Vértóra kifutó, homokos utcáinktól is félttem. Akkor Misu megszólalt. Meg kellene próbálni, mondta. De nem folytatta, hogy mit kellene megpróbálni. Netán, elutazni abba a városkába, megkeresni szélén, valójában már künn a pusztában, azt a csehót... Kafka is ideges lett, amikor elmeséltem neki esetemet Misuval. Mit kellene megpróbálni?! Regény Misu még mindig némán ült, meséltem Kafgának. Bámulta a megpattant akváriumot. Várta, mikor explodál. Mikor csapódik a falnak a víz. Mit kellene megpróbálni?, kérdeztem végre. Mit?! Olyan pálinkát főzni, mondta megnyalva szája szélét. Zománcot égetett egész nap, hosszú-hosszú idő után ismét, kurva szomjas volt. Igaz, már ledobott egy korsó JELEN-t, ahogy mondani szokták, agancsostól. A sok körte, birs, kajszai után, megpróbálni olyant főzni, mondta már-már lelkesen. Tudod, min tűnődöm?, kérdezte Kafka Feri. Min?, kérdeztem. Azon tűnődöm: annak milyen lehetett a rézeleje?!

Nem tudom, miért szeretek ilyen eleje-vége nélküli, elcsúszó, se ide, se oda történeteket lejegyezni. Noha újabban már igyekszem leszoktatni magamat az ilyenfajta mihaszna tevékenységről. Lejegyzem őket, majd elkallódnak. Aztán felbukkannak, rájuk lelek. Tovább dolgozok, különös mód éppen ezen az elcsúszott, se ide, se oda nem tartozó, homályos közegen, netán átsejlik rajta, netán mégis megérinthető benne valami. Majd ismét hagyom elkaláldni őket. Így történt ezzel az álomleírással is. Amíg egy éjszaka, kínos álmaim közepette, ismét nem mutatkozott valami abból a szürke filmszerű, se eleje, se vége anyagból. Valami, talán a gyengén sejlő Nap, mintha átmelegítette volna szürke, homályos közegét. Annyi történt csupán, hogy a könyörtelenül negatív világ mögött, valami más, pozitívnak mondható valami kezdett sejleni.

Immár napok óta bolyongtam ama fagyos pusztában. Hogy aztán, mint egy orosz novellában, a nagy hóban feltűnjön végre egy lovaskocsi. Lelassított. Megállt. Noha féltő volt, ha megáll, nem fog tudni elindulni. Szálljak fel, mondta a kocsis. Nem arrafele tartott amerre én, de azt mondta, ha nem vesz fel, megfagyok. Felkászálódtam tehát. Egy csalánzsákot dobott felém, dugjam, kössem bele a lábaimat, mondta. Éreztem, valamikor krumpli lehetett abban a zsákban, csírázó krumpli. És ez fantasztikus volt, mert abban az általános valótlanságban csodálatosan valós volt. Menjek veled, mondta. És aztán majd meglátjuk, hogyan tovább. Amikor már úgy tűnt, elakadunk, leugrott, átdörzsölte lovát, segített neki. És aztán már nemigen szólunk. Pedig napokig bolyongtunk. Egyszer, amikor már úgy tűnt, reménytelen a dolog, előhúzott a szíve fölül egy kis üveget. Szóltanul felém nyújtotta. Meghúztam. Azonnal megéreztem, ugyanaz a pálinka volt, mint amit abban a világvégi csehóban ittam, vagy legalább is annak a pálinká-

nak a rézeleje. És ez valami folyamatosságot, összefüggést adott a dolgoknak, mármint hogy ugyanabban a történetben vagyok, vagyunk... Ha megszólalt netán, mindig ugyanazt ismételte. Az a legfontosabb, hogy a havat figyeljük. Olykor oldalra lesve az arcára pillantottam. Mindig észrevette. Olyankor mosolyogni próbált. Előbb ravaszkságnak tűnt ez a mosoly. Gondoltam, azért mosolyog, mert azt hiszi, nem tudom, hol vagyunk, miféle közegben, miféle kilátásokkal. De idővel mindinkább azt sugallta, tudja, hová igyekszem. Előbb nem tanúsítottam ennek semmi figyelmet, hogyan tudhatná, amikor én sem tudom, hová is indultam, hová is igyekszem valójában. Ám aztán egyre jobban kezdett izgatni ez a mosoly, hiszen ha ő tudja, akkor netán én is megtudhatnám tőle. Mind többet néztem borostás, fagyott arcát. És immár én ismételtettem helyette. Az a legfontosabb, hogy a havat figyeljük. Az a legfontosabb...

Eddig tartott ez a valamiféle ráadásnak számító újabb álomrészlet. Ismét elmeséltem Misunak, Kafka Ferinek, meg ifjabb Habonyinak, aki akkor éppen bejött a tanyáról, mint mondta, világot látni. Értetlenül néztek rám. Immár meg sem tudtak szólalni. Később Regény Misu bosszankodva mondta ifjabb Habonyinak (aki különben megígérte, talál nekem egy fehér szamarat), nem gondolom talán, hogy majd éppen ők fogják kitalálni, mit gondolt, mit tudott az öreg úticéomat illetően, mit gondolt, hová is igyekeztem – igyekszem valójában. Nem mondtam meg nekik, mire gyanítok. Ugyanis még gondolkodnom kell sejtéseimről. Amelyek, igaz, idővel, mind bizonyosabbnak tűntek. Az öreg kocsis, aki közben talán már rég meg is fagyott, mintha úgy tudta volna, arca legalábbis azt sugallta, még úgy fagyottan is, mert hát éppen az a sejtelmes mosoly fagyott az arcára, hogy egy lányhoz igyekszem, aki noha már rég nem él, de mivel az a mi közegünk, amelyben bolyongtunk, az álom közega is azonos volt immár a halál közegével, szakadt filmtekerccsével, a találkozás nem biztos, hogy teljesen kivitelezhetetlen...

Mondom, ezzel a sejtéssel már nem mertem Misu, Kafka és ifjabb Habonyi elé állni. Csak Jonathánnak, a bazedov által szentté gyötört fiúnak mertem bevallani, gondoltam, azúr bazedovja netán megmutatja annak a lánynak az arcát, de Jonathán sem tudott rajtam segíteni, Vak Vigh Tibikéhez küldött. Azt mondta, a minap itt látta a Vértóban úszkálni a hattyúk között. Mikor szólította, Tibike kiáltozni kezdett, de a hattyúk szárnycsapásaitól nehezen lehetett hallani szavát, mintha ifjabb Habonyi általa éppen nekem üzent volna valamit, ama fehér szamarat illetően... Ismét részletesen elmesélve Jonathánnak a megfagyott kocsisval való bolyongásunkat, egy új mozzanatra lettem figyelmes, amelyet eddig senkinek sem említettem, nem is említhettem, mert magam sem tudtam róla, csak most, mesélés közben kezdett mutatkozni, kezdtem emlékezni rá, jóllehet még meg sem történt. Bolyongásunk közben mind intenzívebbé lett a lábaimra kötözött krumpliszák illata. Látni véltem, ahogy megérkezünk, hájában főtt krumplival várnak bennünket. Kezembe ejtenek egy forró krumplit, egyik tenyeremből a másikba dobom, labdázni kezdek vele, miközben lassan egész testemet átjárja a meleg. És annak a jelenléte, közelsége, aki a főtt krumplival várt... Nézem az arcát, egy ideig még labdázom a forró krumplival, nézem mind boldogabban, majd egyszer csak megállnak kezeim, megáll a krumpli a levegőben.

Ott áll.